

การจัดการวัชพืชแบบผสมผสานในมันสำปะหลัง Integrated weed management

จรรยา มณีโชติ^{1/} ยุรวรรณ อนันตมณี^{2/} โสภิศ ใจपालะ^{3/}
วันทนา เลิศศิริวรกุล^{4/} จารุณี ตีสวัสดิ์^{5/} อภิชาติ เมืองทอง^{8/}
สุพัตรา ชาวงจักร^{5/} ลักขณา ร่มเย็น^{6/}

^{1/}ผู้เชี่ยวชาญ สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช

^{2/}กลุ่มวิจัยวัชพืช สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช

^{3/}ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ สถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน

^{4/}ศูนย์วิจัยพืชไร่ขอนแก่น สถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน

^{5/}ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรกาฬสินธุ์ สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3

^{6/}ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรอุบลราชธานี สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 4

^{7/}ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรฉะเชิงเทรา สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 6

^{8/}ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครราชสีมา สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 7

บทคัดย่อ

จากการดำเนินงานการจัดการวัชพืชแบบผสมผสานในมันสำปะหลังบนพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกร ทั้งหมด 7 จังหวัด ได้แก่ นครราชสีมา ขอนแก่น กาฬสินธุ์ ลพบุรี พะเยา อุบลราชธานี และ ฉะเชิงเทรา เปรียบเทียบกับกรรมวิธีของเกษตรกร ในเบื้องต้นพบว่า การใช้สารกำจัดวัชพืชตามกรรมวิธีที่ทดลองไม่แสดงอาการเป็นพิษต่อต้นมันสำปะหลังในทุกพื้นที่ที่ทำการทดลอง และที่ระยะ 30 หลังใช้สารทุกกรรมวิธีที่ทดลองมีประสิทธิภาพในการควบคุมวัชพืชประเภทใบแคบและใบกว้างได้ในระดับดี และมีประสิทธิภาพลดลงเพียงเล็กน้อยที่ระยะ 60 วัน แต่ยังคงอยู่ในระดับดี ส่วนกรรมวิธีที่ใช้สาร s-metolachlor+flumioxazin และ สาร alachlor+diuron มีประสิทธิภาพในการควบคุมวัชพืชได้ดีมากจนถึงระยะ 60 วัน หลังใช้สาร ในทุกพื้นที่ที่ทำการทดลอง ซึ่งมีประสิทธิภาพดีกว่ากรรมวิธีของเกษตรกรที่ในบางพื้นที่ใช้สารกำจัดวัชพืชชนิดก่อนงอกแบบเดี่ยว ซึ่งมีประสิทธิภาพในการควบคุมวัชพืชได้เพียงใบแคบหรือใบกว้างเท่านั้น หรือ ใช้สารกำจัดวัชพืชชนิดหลังงอก เช่น พาราควอต ในการกำจัดวัชพืชที่งอกหลังจากต้นมันสำปะหลังและวัชพืชงอกแล้ว ทำให้ละอองสารปลิวไปโดนต้นมันสำปะหลัง เกิดอาการเป็นพิษต่อต้นมันสำปะหลังส่งผลต่อการเจริญเติบโต และการใช้วัชพืช ซึ่งต้องใช้เวลาและค่าแรงสูง ในขณะนี้กำลังดำเนินการเก็บข้อมูลผลผลิตมันสำปะหลังเพื่อเปรียบเทียบปริมาณผลผลิตจากการใช้สารกำจัดวัชพืชในแต่ละกรรมวิธี

รหัสการทดลอง 01-07-54-03-00-03-56

คำนำ

จากการสำรวจปัญหาศัตรูพืชในพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า วัชพืชเป็นศัตรูพืชที่สำคัญที่ทำให้ผลผลิตมันสำปะหลัง นอกจากนั้น วัชพืชยังเป็นแหล่งอาศัยของแมลงศัตรูพืชสำคัญเช่น เพลี้ยแป้ง ไธแดง และ แมลงหริ้วขาว หากไม่มีการกำจัดวัชพืช ผลผลิตมันสำปะหลังจะลดลงได้ตั้งแต่ 20-90% ทำให้เกษตรกรต้องเสียค่าใช้จ่ายในการกำจัดวัชพืช ทั้งการใช้สารกำจัดวัชพืชและแรงงาน ประมาณไร่ละ 400-800 บาท หรือคิดเป็น 30% ของต้นทุนการผลิต (นิรนาม 2547) ในปัจจุบัน ปัญหาขาดแคลนแรงงานนั้น ทำให้เกษตรกรต้องใช้สารกำจัดวัชพืชมากขึ้น ซึ่งสารกำจัดวัชพืชที่ใช้กันแพร่หลาย คือ พาราควอท ไกลโฟเสท ไดยูรอน และ อะลาคลอร์ เมื่อการใช้สารกำจัดวัชพืชชนิดเดียวกันอย่างต่อเนื่องหลายปี ทำให้เกิดวัชพืชใบกว้างบางชนิดโดดเด่นขึ้นมาในพื้นที่ ได้แก่ หญ้ายาง (*Euphorbia geniculata*) หญ้าท่าพระ (*Ricardia brasiliensis*) ผักเบี้ยหิน (*Trianthema protulacastrum*) ผักปราบไร่ (*Commellina benghalensis*) สาบม่วง (*Praxelis clematidea*) ซึ่งวัชพืชเหล่านี้บางชนิด เป็นพืชอาศัยของแมลงศัตรูสำคัญของมันสำปะหลัง สิ่งที่สำคัญที่สุดคือวัชพืชทำให้การเจริญเติบโตและผลผลิตของมันสำปะหลังลดลงได้ทุกฤดูกาล ซึ่งแตกต่างจากโรคแมลงที่อาจรบกวนรุนแรงเป็นบางฤดูกาล ดังนั้น หากเกษตรกรสามารถเลือกใช้วิธีการป้องกันและกำจัดวัชพืชได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม กับชนิดของวัชพืชที่โดดเด่นในพื้นที่ ชนิดของดินที่ปลูกมันสำปะหลัง และระยะเวลาที่จะกำจัดวัชพืชแล้ว จะเกิดประโยชน์สองประการคือลดการแข่งขันของวัชพืชกับมันสำปะหลัง ทำให้มันสำปะหลังมีผลผลิตสูงขึ้น และทำลายแหล่งพืชอาศัยของโรคแมลงศัตรูมันสำปะหลังได้ ทำให้การผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกรเป็นไปอย่างยั่งยืน อันจะนำไปสู่การลดปริมาณการใช้สารกำจัดศัตรูพืชในการผลิตมันสำปะหลัง และเมื่อแหล่งปลูกมันสำปะหลังได้ขยายออกไปสู่ภาคตะวันออก ภาคเหนือตอนบน และภาคเหนือตอนล่าง จึงจำเป็นต้องทดสอบเทคโนโลยีการจัดการวัชพืชให้มีความเหมาะสมกับพื้นที่ปลูก

วิธีการดำเนินงาน

อุปกรณ์

- 1 สารกำจัดวัชพืช alachlor, acetochlor, diuron, metribuzine, clomazone, pendimethalin, flumioxazin, isoxaflutole, S-metolachlor และ sulfentrazone
- 2 เครื่องพ่นสารกำจัดวัชพืชบดสะพายหลังพร้อมหัวพ่นรูปพัด
- 3 ไม้หลักปักแปลง ถูกระดาด และปุ๋ยเคมี
- 4 เครื่องลูบวัชพืช (weed wiper)
- 5 ตู้อบตัวอย่างพืช
- 6 อุปกรณ์ที่ใช้ในการตรวจสอบ และสารกำจัดศัตรูพืช

วิธีการ

วางแผนการทดลองแบบ RCB 4 ซ้ำ 6 กรรมวิธี ขนาดแปลงทดลองย่อย 4x10 เมตร ระยะปลูก 50 x 100 เมตร ใช้พื้นที่มันสำปะหลังของเกษตรกร

1. ก่อนเตรียมแปลงปลูก สำรวจชนิดวัชพืชที่ขึ้นในแต่ละพื้นที่ โดยสุ่มตัวอย่างในพื้นที่ 1 ตารางเมตร จำนวน 20 จุด จำแนกชนิด นับจำนวนต้นของวัชพืชแต่ละชนิด เพื่อให้ได้ชนิดวัชพืชที่โดดเด่น

เด่นในพื้นที่ ซึ่งจะสัมพันธ์กับชนิดของสารกำจัดวัชพืชที่จะเลือกใช้ในแต่ละแห่ง จากการทดลองประสิทธิภาพสารกำจัดวัชพืช ในช่วงปี 2552-2554 พบว่าสารกำจัดวัชพืช 9 ชนิดที่สามารถใช้พ่นคลุมดินทันที หลังปลูกมันสำปะหลังได้ เช่น alachlor, acetochlor, diuron, metribuzine, clomazone, pendimethalin, flumioxazin, isoxaflutole, S-metolachlor และ sulfentrazone โดยสามารถเลือกใช้ เป็นชนิดเดี่ยว หรือนำสารสองชนิดมาผสมกันเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมวัชพืชให้ได้หลายชนิดมากขึ้น

2. สุ่มตัวอย่างดิน เพื่อวัดปริมาณธาตุอาหารในดิน ปริมาณอนุภาคดินเหนียว ค่าความเป็นกรดต่างของดิน เพื่อเลือกวิธีการปรับปรุงดินที่เหมาะสมตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร และเพื่อนำค่าวิเคราะห์ดินมากำหนดอัตราที่เหมาะสมของสารกำจัดวัชพืช

3. ก่อนไถเตรียมแปลง

3.1 หากพบว่าวัชพืชในแปลงเป็นวัชพืชข้ามปี เช่นหญ้าแพรก แห้วหมู หรือวัชพืชใบกว้างประเภทเถาเลื้อยให้ไถตากดิน 1 ครั้ง เมื่อวัชพืชดังกล่าวแตกใบใหม่ พ่นด้วยสารกำจัดวัชพืช glyphosate ทิ้งไว้ 10-15 วัน จึงไถเตรียมแปลงยกร่องปลูกมันสำปะหลัง

3.2 หากพบว่ามีวัชพืชฤดูเดียวที่สามารถเจริญเติบโตทางลำต้นได้ หากถูกตัดเป็นชิ้นส่วนขนาดเล็ก เช่น ผักปราบ ผักเบี้ยหิน ผักเบี้ยใหญ่ พ่นด้วยสารกำจัดวัชพืช paraquat หรือ glufosiate-ammonium ทิ้งไว้ประมาณ 2-3 วัน จึงไถเตรียมแปลงยกร่องปลูกมันสำปะหลัง

4. หลังจากไถยกร่องเตรียมแปลง ปักท่อนพันธุ์มันสำปะหลัง แخذท่อนพันธุ์ในสารกำจัดเพลี้ยแป้งตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตรก่อนปลูก โดยปรับระยะปลูกให้เหมาะสมกับทรงพุ่มของพันธุ์มันสำปะหลังใช้ในแต่ละพื้นที่ เลือกใช้ชนิดและอัตราของสารกำจัดวัชพืช ในข้อ 2. ให้เหมาะสมกับชนิดวัชพืชที่พบในแปลง

5. ที่ 30 วันหลังพ่นสารกำจัดวัชพืช บันทึกชนิดและจำนวนของวัชพืช โดยสุ่มตัวอย่างในทุกกรรมวิธี ในพื้นที่ 0.5x0.5เมตร 2 จุด เพื่อจำแนกชนิดวัชพืชเป็นใบแคบ ใบกว้าง และกก และหาน้ำหนักแห้ง

6. ประเมินความเป็นพิษของสารกำจัดวัชพืชที่มีต่อมันสำปะหลัง 3 ครั้ง ที่ระยะ 7, 15 และ 30 วันหลังจากการใช้สารกำจัดวัชพืช โดยให้คะแนน 0-10 โดย 0 = พืชปลูกปกติ 1-3 = พืชปลูกเป็นพิษเล็กน้อย 4-5 = พืชปลูกเป็นพิษปานกลาง 7-9 = พืชปลูกเป็นพิษรุนแรง และ 10 = พืชปลูกตาย

กรรมวิธีที่ใช้ในการทดลอง ดังนี้ พ่นสารกำจัดวัชพืชตามวิธีที่กำหนด ดังนี้

1.) alachlor+diuron	อัตรา 240+160 กรัม ai/ไร่
2.) isoxaflutole+diuron	อัตรา 10+160 กรัม ai/ไร่
3.) clomazone+oxyfluorfen	อัตรา 100+24 กรัม ai/ไร่
4.) alachlor+metribuzin	อัตรา 240+50 กรัม ai/ไร่
5.) s-metolachlor+flumioxazin	อัตรา 160+10 กรัม ai/ไร่
6.) กรรมวิธีของเกษตรกร	

เวลาและสถานที่

เริ่มต้น ตุลาคม 2556 สิ้นสุด กันยายน 2558
สถานที่ แปลงมันสำปะหลังของเกษตรกร 7 จังหวัด

ผลและวิจารณ์ผลการทดลอง

จังหวัดนครราชสีมา พบวัชพืชจำนวน 172 ต้นต่อตารางเมตร ประเภทวัชพืชในแคบ ได้แก่ หญ้าขจรจบดอกเล็ก หญ้าตีนนก หญ้านกสีชมพู ประเภทวัชพืชใบกว้าง ได้แก่ สาบม่วง ตีนตุ๊กแก หญ้าท่าพระ และวัชพืชเถาเลื้อย ได้แก่ ตดหมูตดหมา หลังพ่นสารกำจัดวัชพืชตามกรรมวิธี ที่ระยะ 15 และ 30 วัน ไม่พบอาการเป็นพิษของสารกำจัดวัชพืชต่อต้นมันสำปะหลังในทุกกรรมวิธีทดลอง ทำการประเมินประสิทธิภาพสารในการควบคุมวัชพืช ที่ระยะ 30 และ 60 วัน พบว่า ทุกกรรมวิธีมีประสิทธิภาพในการควบคุมวัชพืชโดยรวมอยู่ในระดับดี มีคะแนนเฉลี่ย 9-10 คะแนน และมีประสิทธิภาพในการควบคุมวัชพืชในแคบใบกว้าง และเถาเลื้อย ได้ดี อีกทั้งยังพบว่า กรรมวิธีที่มีประสิทธิภาพในการควบคุมวัชพืชโดยรวมดีที่สุด ได้แก่ กรรมวิธีที่ 1 3 และ 5 จะมีประสิทธิภาพในการควบคุมวัชพืชได้ดีกว่ากรรมวิธีอื่นๆ โดยที่ระยะ 30 วัน มีประสิทธิภาพในการควบคุมวัชพืชโดยรวมได้สมบูรณ์ มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 10 คะแนน ที่ระยะ 60 วัน มีประสิทธิภาพในการควบคุมวัชพืชโดยรวมได้ดี มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 9.5 คะแนน

ผลผลิตเฉลี่ยในแต่ละกรรมวิธี (กิโลกรัมต่อไร่) พบว่า กรรมวิธีของเกษตรกร ที่ใช้alachlor ร่วมกับการกำจัดวัชพืชด้วยวิธีกล ให้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่มากกว่าทุกกรรมวิธี คือ 6240.25 กิโลกรัมต่อไร่ รองลงมาเป็นกรรมวิธีที่ 4 ให้ผลผลิต 5697.75 กิโลกรัมต่อไร่ กรรมวิธีที่ 3 ผลผลิต 5518.50 กิโลกรัมต่อไร่ กรรมวิธีที่ 2 ให้ผลผลิต 5491.50 กิโลกรัมต่อไร่ กรรมวิธีที่ 1 ให้ผลผลิต 5408.25 กิโลกรัมต่อไร่ และกรรมวิธีที่ 5 ให้ผลผลิต 5310.25 กิโลกรัมต่อไร่

จังหวัดพะเยา วัชพืชที่พบในแปลงก่อนปลูกได้แก่ หญ้าขจรจบ สาบแรังสาบกา ผลการทดลองพบว่า ความสูงโดยเฉลี่ยที่อายุ 30 60 และ 90 วันหลังปลูกมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยการใช้ s-metolachlor+flumioxazin อัตรา กรัมสารออกฤทธิ์/ไร่มีความสูงมากที่สุด ส่วนความสูงที่ระยะเก็บเกี่ยวและ น้ำหนักแห้งวัชพืชที่ 30 วันหลังพ่นสารกำจัดวัชพืชไม่แตกต่างกันทางสถิติโดยมีค่าอยู่ระหว่าง 13.4 – 41.6 กรัมต่อตารางเมตร และวัชพืชที่พบได้แก่ ใบแคบ : หญ้าดอกแดง หญ้าขจรจบ ใบกว้าง : สาบแรังสาบกา เอื้องหมายนา ก้นจ้ำ

ความเป็นพิษของสารกำจัดวัชพืชแต่ละชนิดทุกกรรมวิธีมีความเป็นพิษเล็กน้อยจนถึง 30 วัน หลังพ่น ยกเว้นกรรมวิธีการพ่น s-metolachlor+flumioxazin อัตรา กรัมสารออกฤทธิ์/ไร่ มีความเป็นพิษปานกลางและลดลงจนเป็นพิษเล็กน้อยหลังจากพ่นสารกำจัดวัชพืชแล้ว 30 วัน ส่วนประสิทธิภาพการควบคุมวัชพืชที่ระยะ 15 30 และ 60 วัน หลังจากพ่นสารกำจัดวัชพืช พบว่าทุกกรรมวิธีมีประสิทธิภาพการควบคุมวัชพืชได้ดี

ผลผลิตต่อไร่ จำนวนต้นต่อไร่ และจำนวนหัวต่อต้น พบว่าไม่แตกต่างกันทางสถิติ โดยผลผลิตมีค่าอยู่ระหว่าง 844 -1,540 กิโลกรัมต่อไร่ ส่วนน้ำหนักต่อหัว และเปอร์เซ็นต์แป้ง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกรรมวิธีการพ่น s-metolachlor+flumioxazin อัตราการกำจัดวัชพืช/ไร่ ให้น้ำหนักต่อหัว และเปอร์เซ็นต์แป้ง มากที่สุด คือ 212.5 กรัม และ 27.7 เปอร์เซ็นต์ตามลำดับ

จังหวัดกาฬสินธุ์ พบวัชพืชจำนวน 205 ต้นต่อตารางเมตร ประเภทวัชพืชในแคบ ได้แก่ หญ้านกสีชมพู หญ้าบุง หญ้าปากควาย และหญ้าแพรก ประเภทวัชพืชใบกว้าง ได้แก่ ครามขน สาบม่วง หญ้าท่าพระ หลังพ่นสารกำจัดวัชพืชตามกรรมวิธี ที่ระยะ 7 15 และ 30 วัน ไม่พบอาการเป็นพิษของสารกำจัดวัชพืชต่อต้นมันสำปะหลังในทุกกรรมวิธีทดลอง ทำการประเมินประสิทธิภาพสารในการควบคุมวัชพืช ที่ระยะ 30 และ 60 วัน พบว่า ทุกกรรมวิธีมีประสิทธิภาพในการควบคุมวัชพืชโดยรวมอยู่ในระดับดี มีคะแนนเฉลี่ย 7.5-9.5 คะแนน และมีประสิทธิภาพในการควบคุมวัชพืชในแคบ และใบกว้าง ได้ดี กรรมวิธีที่มีประสิทธิภาพในการควบคุมวัชพืชโดยรวมดีที่สุด ได้แก่ กรรมวิธีที่ 1 4 และ 5 จะมีประสิทธิภาพในการควบคุมวัชพืชได้ดีกว่ากรรมวิธีอื่นๆ ตลอดระยะ 60 วัน (ยังไม่ได้เก็บผลผลิต)

จังหวัดขอนแก่น พบวัชพืชจำนวน 201 ต้นต่อตารางเมตร ประเภทวัชพืชในแคบ ได้แก่ หญ้าปากควาย หญ้าตีนนกและหญ้าแพรก ประเภทวัชพืชใบกว้าง ได้แก่ สาบม่วง หญ้าท่าพระ และวัชพืชประเภทกก ได้แก่ กกทรายหลังพ่นสารกำจัดวัชพืชตามกรรมวิธี ที่ระยะ 7 15 และ 30 วัน ไม่พบอาการเป็นพิษของสารกำจัดวัชพืชต่อต้นมันสำปะหลังในทุกกรรมวิธีทดลอง ทำการประเมินประสิทธิภาพสารในการควบคุมวัชพืช ที่ระยะ 30 และ 60 วัน พบว่า ทุกกรรมวิธีมีประสิทธิภาพในการควบคุมวัชพืชโดยรวมอยู่ในระดับสมบูรณ์ มีคะแนนเฉลี่ย 10 คะแนน และมีประสิทธิภาพในการควบคุมวัชพืชในแคบ และใบกว้าง ได้ดีตลอดระยะ 60 วัน (ยังไม่ได้เก็บผลผลิต)

จังหวัดลพบุรี พบวัชพืชจำนวน 66 ต้นต่อตารางเมตร ประเภทวัชพืชในแคบ ได้แก่ หญ้าปากควาย หญ้าตีนนก หญ้านกสีชมพู ประเภทวัชพืชใบกว้าง ได้แก่ ผักปราบ ไมยราบ ถั่วลิสงนา ขยุมตีนหมา และปอวัชพืช และวัชพืชกก ได้แก่ แห้วหมู หลังพ่นสารกำจัดวัชพืชตามกรรมวิธี ที่ระยะ 15 และ 30 วัน ไม่พบอาการเป็นพิษของสารกำจัดวัชพืชต่อต้นมันสำปะหลังในทุกกรรมวิธีทดลอง ทำการประเมินประสิทธิภาพสารในการควบคุมวัชพืช ที่ระยะ 30 พบว่า ทุกกรรมวิธีมีประสิทธิภาพในการควบคุมวัชพืชโดยรวมอยู่ในระดับดี มีคะแนนเฉลี่ย 9-9.7 คะแนน และมีประสิทธิภาพในการควบคุมวัชพืชในแคบใบกว้าง และกก ได้ดีมีคะแนนเฉลี่ย 9.5-10 คะแนน ส่วนที่ระยะ 60 วัน ทุกกรรมวิธียังคงมีประสิทธิภาพในการควบคุมวัชพืชได้ดี ยกเว้นกรรมวิธีของเกษตรกรที่มีประสิทธิภาพลดลงอยู่ในระดับปานกลาง กรรมวิธีที่มีประสิทธิภาพในการควบคุมวัชพืชโดยรวมดีที่สุด ได้แก่ กรรมวิธีที่ 1 3 และ 5 จะมีประสิทธิภาพในการควบคุมวัชพืชได้ดีกว่ากรรมวิธีอื่นๆ ตลอดทั้งระยะ 60 วัน (ยังไม่ได้เก็บผลผลิต)

จังหวัดอุบลราชธานี พบวัชพืชจำนวน 138 ต้นต่อตารางเมตร ประเภทวัชพืชในแคบ ได้แก่ หญ้าตีนนก หญ้าขจรจบดอกเล็ก ประเภทวัชพืชใบกว้าง ได้แก่ ถั่วเซินโต หญ้าท่าพระ และไผ่ยราบ หลังพ่นสารกำจัดวัชพืชตามกรรมวิธี ที่ระยะ 15 และ 30 วัน ไม่พบอาการเป็นพิษของสารกำจัดวัชพืชต่อต้นมันสำปะหลังในทุกกรรมวิธีทดลอง ทำการประเมินประสิทธิภาพสารในการควบคุมวัชพืช ที่ระยะ 30 และ 60 วัน พบว่า ทุกกรรมวิธีมีประสิทธิภาพในการควบคุมวัชพืชโดยรวมอยู่ในระดับดี-ดีมาก มีคะแนนเฉลี่ย 8-10 คะแนน และมีประสิทธิภาพในการควบคุมวัชพืชในแคบและใบกว้าง ได้ดีมีคะแนนเฉลี่ย 8-10 คะแนน จนถึงระยะ 60 วัน ทุกกรรมวิธียังคงมีประสิทธิภาพในการควบคุมวัชพืชได้ดี

กรรมวิธีที่มีประสิทธิภาพในการควบคุมวัชพืชโดยรวมดีที่สุด ได้แก่ กรรมวิธีที่ 1 2 และ 5 จะมีประสิทธิภาพในการควบคุมวัชพืชได้ดีกว่ากรรมวิธีอื่นๆ (ยังไม่ได้เก็บผลผลิต)

จังหวัดฉะเชิงเทรา พบวัชพืชจำนวน 162 ต้นต่อตารางเมตร ประเภทวัชพืชในแคบ ได้แก่ หญ้าตีนนก หญ้าปากควาย ประเภทวัชพืชใบกว้าง ได้แก่ สาบม่วง ตีนตุ๊กแก และหญ้ายาง หลังพ่นสารกำจัดวัชพืชตามกรรมวิธี ที่ระยะ 15 และ 30 วัน ไม่พบอาการเป็นพิษของสารกำจัดวัชพืชต่อต้นมันสำปะหลังในทุกกรรมวิธีทดลอง ทำการประเมินประสิทธิภาพสารในการควบคุมวัชพืช ที่ระยะ 30 พบว่า ทุกกรรมวิธีมีประสิทธิภาพในการควบคุมวัชพืชโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก มีคะแนนเฉลี่ย 10 คะแนน และมีประสิทธิภาพในการควบคุมวัชพืชในแคบและใบกว้าง ได้ดีมากเช่นเดียวกันมีคะแนนเฉลี่ย 10 คะแนน ส่วนที่ระยะ 60 วัน ทุกกรรมวิธีมีประสิทธิภาพในการควบคุมลดลงเล็กน้อยแต่ยังคงอยู่ในระดับดี มีคะแนนเฉลี่ย 8-10 คะแนน ยกเว้นกรรมวิธีของเกษตรกรที่มีประสิทธิภาพในการควบคุมวัชพืชทั้งใบแคบและใบกว้างได้เพียงเล็กน้อยมีคะแนนเฉลี่ย 3-4 คะแนน กรรมวิธีที่มีประสิทธิภาพในการควบคุมวัชพืชโดยรวมดีที่สุด ได้แก่ กรรมวิธีที่ 1 4 และ 5 จะมีประสิทธิภาพในการควบคุมวัชพืชได้ดีกว่ากรรมวิธีอื่นๆ (ยังไม่ได้เก็บผลผลิต)

สรุปผลการทดลอง

-

เอกสารอ้างอิง

- นิรนาม. 2547. การควบคุมวัชพืชในมันสำปะหลัง. ใน คำแนะนำการป้องกันกำจัดวัชพืชและการใช้สารกำจัดวัชพืช. กลุ่มวิจัยวัชพืช สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช กรมวิชาการเกษตร. หน้า 68-70.
- นิรนาม 2550. สถิติการเกษตรของประเทศไทย ปี 2550. ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร 115 หน้า.
- Barrios, J.R. 1973. Weed control in cassava. *In* Proceedings of the 3rd International Symposium International Society for Tropical Root Crops. Ibadan, Nigeria 2-9 December 1973. pp. 406-411.
- Dha, A.K. 2007. Status of mealy bug in Punjab. Cited on ://www.ncipm.org.in /mealybugPunjab.doc
- Harper, R.S. 1973. Cassava growing in Thailand. *World Crops* 25: 94-97
- Doll, J.D. and Piedrahita, W.C. Effect of time of weeding and plant population on growth and yield of cassava. *In* Proceedings of the 3rd International Symposium International Society for Tropical Root Crops. Ibadan, Nigeria 2-9 December 1973. pp. 399-405.

- Moody, K. and Izumah, H.C. 1974. Weed control in major tropical root crops: A review. PANS 24: 292-299.
- Thomas, A.G. 1985. Weed survey system used in Saskatchewan for cereal and oilseed crops. Weed Sci. 33: 34-43.